

Sygn. akt XI Ka 315/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2013r.

Sąd Okręgowy w Lublinie w XI Wydziale Karnym-Odwoławczym

w składzie: Przewodniczący: SSO Katarzyna Żmigrodzka - spr.

Sędziowie: SO Elżbieta Kowalska

SO Włodzimierz Śpiewła

Protokolant: sekr. sąd. Daniel Dobosz

Przy udziale Prokuratora Krzysztofa Rubika

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2013r.

sprawy L. K.

oskarżonego z art. 228 § 4 kk i inn.

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łukowie

z dnia 20 grudnia 2012 r. sygn. akt II K 396/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę L. K. przekazuje Sądowi Rejonowemu w Łukowie do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt **XI Ka 315/13**

UZASADNIENIE

L. K. został oskarżony o to, że:

I. w okresie od 1 marca 2009 roku do 18 marca 2009 roku w Ł. woj. (...), w związku z pełnieniem funkcji Starosty (...), zażądał od L. S. korzyści majątkowej w kwocie 2.090,72 złotych stanowiącej równowartość kwoty netto przyznanej mu w dniu 18 marca 2009 roku nagrody w wysokości 3.000 złotych, po czym w dniu 23 marca 2009 roku korzyść tę przyjął,

tj. o przestępstwo z art. 228 § 4 k.k.

II. w okresie od 3 lipca 2009 roku do 6 lipca 2009 roku w Ł.woj. (...), pełniąc funkcje Starosty (...), w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że udając się prywatnie do G.wykorzystał służbowy samochód marki S. (...)nr rej. (...), a następnie poświadczył nieprawdę w karcie drogowej tego pojazdu nr 238/09 wpisując, iż dwukrotnie podróżował służbowo do L.i trzykrotnie do W., po czym przedłożył ją w Wydziale Finansowo – Budżetowym wprowadzając w błąd zatrudnione tam osoby co do faktycznego charakteru i celu podróży, doprowadzając tym samym Starostwo (...)w (...)do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie co najmniej 440,50 złotych stanowiącej równowartość 115,5 l oleju napędowego, czym działał na szkodę interesu publicznego,

tj. o przestępstwo z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. i art. 273 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Łukowie wyrokiem z dnia 20 grudnia 2012r. L. K. uznał za winnego dokonania zarzucanych mu czynów i za czyn z pkt I aktu oskarżenia na podstawie art. 228 § 4 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w liczbie 80 (osiemdziesiąt) stawek dziennych, przyjmując, iż wysokość jednej stawki dziennej równoważna jest kwocie 20 (dwadzieścia) złotych, zaś za czyn z pkt II aktu oskarżenia na podstawie art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. i art. 273 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 33 § 2 k.k. skazał go przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w liczbie 30 (trzydzieści) stawek dziennych przyjmując, iż wysokość jednej stawki dziennej równoważna jest kwocie 20 (dwadzieścia) złotych; na podstawie art. 41 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz zajmowania stanowisk w administracji państwowej i samorządzie terytorialnym na okres 3 (trzech) lat w związku ze skazaniem za czyn z pkt I aktu oskarżenia oraz na okres 2 (dwóch) lat w związku ze skazaniem za czyn z pkt II aktu oskarżenia; na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 2 k.k. orzeczone wobec oskarżonego jednostkowe kary pozbawienia wolności i grzywny połączył i jako karę łączną orzekł karę 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w liczbie 100 (sto) stawek dziennych, przyjmując, iż wysokość jednej stawki dziennej równoważna jest kwocie 20 (dwadzieścia) złotych; na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 4 (cztery) lata; na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 90 § 2 k.k. orzeczone wobec oskarżonego jednostkowe środki karne połączył i jako środek karny łączny orzekł zakaz zajmowania stanowisk w administracji państwowej i samorządzie terytorialnym na okres 4 (czterech) lat; na podstawie art. 45 § 1 k.k. w związku ze skazaniem za czyn z pkt I aktu oskarżenia orzekł od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 2.090,72 (dwa tysiące dziewięćdziesiąt 72/100) złotych tytułem przepadku korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa; na podstawie art. 46 § 1 k.k. w zw. ze skazaniem za czyn z pkt II aktu oskarżenia orzekł od oskarżonego na rzecz Starostwa (...) w (...) 440,50 (czteryście czterdzieści 50/100) złotych tytułem naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem; zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 713,60 (siedemset trzynaście 60/100) złotych tytułem kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelacje wnieśli obrońcy oskarżonego.

Adwokat A. L. zaskarżył powyższy wyrok w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. zarzucił:

I. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia:

1) tj. art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 k.p.k. wyrażającą się w dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, jego wybiórczą, zabarwioną emocjonalnie analizę, w szczególności przez:

a) co do czynu zarzucanego w pkt I aktu oskarżenia:

- obdarzenie w całości wiarą zeznań L. S., w zakresie w jakim przedstawił on okoliczności świadczące o tym, że został zmuszony przez oskarżonego do zwrotu przyznanej nagrody, w sytuacji gdy osobiste relacje pomiędzy stronami nie były najlepsze z uwagi na chęć realizacji osobistych ambicji politycznych i przystąpienie pracownika starostwa do konkurencyjnego ugrupowania politycznego, co wskazuje na możliwość celowego pomówienia oskarżonego o naganne, bezprawne zachowanie, a jego zeznania są odosobnione, niekonsekwentne, świadek był karany za wyludzenie świadczenia chorobowego, miał wśród współpracowników opinię osoby konfliktowej;
- nienadanie należytej rangi zeznaniom świadków: R. B., J. K., w zakresie w jakim opisali oni istniejący na tle politycznym konflikt pomiędzy L. S. a L. K., a także pominięcie jako istotnych zeznań świadka A. W., który stanowczo zaprzeczył jakoby miał pośredniczyć w przekazaniu pieniędzy z nagrody dla starosty, w sytuacji, gdy ich zeznania są spójne, logiczne i znajdują odzwierciedlenie w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie;
- uznanie wyjaśnień oskarżonego za niewiarygodne, sprzeczne z logiką i zasadami współżycia społecznego, w sytuacji, gdy L. K. w sposób konsekwentny w toku postępowania wyjaśniał, że nigdy nie domagał się pieniędzy od

L. S., pochodzących z przyznanej mu nagrody za dobrą pracę w Starostwie (...)w (...), a zarzut ten stanowi jedynie próbę pomówienia go o bezprawne postępowanie przez osoby pochodzące z konkurencyjnego ugrupowania politycznego i co znajduje potwierdzenie w zeznaniach świadków R. B., A. W.

b) co do czynów zarzucanych w pkt II oskarżenia:

- odmówienie wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego, dotyczących sposobu korzystania przez niego z samochodu służbowego w dniach od 3 lipca 2009 roku – 6 lipca 2009 roku w sytuacji, gdy szczegółowo opisał on trasę wyjazdu służbowego do W., adnotacje dotyczące podróży zostały wpisane do karty korzystania z pojazdu, a jego wyjaśnienia znajdują odzwierciedlenie w zeznaniach świadków, w tym D. D., A. B.;
- pominięcie jako istotnych zeznań A. S., współpracującego ze starostą w zakresie rozpowszechniania kultury tunezyjskiej w powiecie (...), który spójnie i logicznie przedstawił okoliczności pobytu L. K. w W. w celach służbowych, w dniu 3 lipca 2009 roku;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mających wpływ na jego treść:

a) odnośnie czynu zarzucanego w pkt I oskarżenia:

- przez ustalenie, iż oskarżony w okresie od 1 marca 2009 roku do 18 marca 2009 roku w Ł., w związku z pełnieniem funkcji Starosty (...), zażądał od L. S. korzyści majątkowej w kwocie 2.090,72 złotych stanowiącej równowartość nagrody przyznanej pracownikowi, po czym w dniu 23 marca 2009 roku korzyść tę przyjął, w sytuacji gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż L. K. nigdy nie domagał się zwrotu przyznanej L. S. nagrody, nie przyjął też żadnych kwot z tego tytułu, zeznania pracownika są odosobnione, mają charakter pomówienia starosty o bezprawne zachowania z uwagi na istniejący pomiędzy mężczyznami konflikt, co w konsekwencji doprowadziło do uznania winnym oskarżonego popełnienia czynu z art. 228 § 4 k.k.;

b) odnośnie czynów zarzucanych w pkt II oskarżenia:

- przez ustalenie, iż L. K. w okresie od 3 lipca 2009 roku do dnia 6 lipca 2009 roku w Ł., pełniąc funkcję Starosty (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowych przekroczył uprawnienia w ten sposób, że wykorzystał służbowy samochód, do prywatnego wyjazdu do G. w sytuacji, gdy założenie dokonane przez Sąd nie zostało poparte żadnym bezpośrednim dowodem, a ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż oskarżony w dniu 3 lipca 2009 roku odbył podróż samochodem służbowym do W. wraz z A. B., gdzie Starosta załatwiał sprawy służbowe, po czym u znajomego D. D. w miejscowości N. pozostawili samochód S. (...) i udali się w dalszą podróż prywatnym samochodem L. K.;
- przez ustalenie, iż oskarżony poświadczył nieprawdę w karcie drogowej wykorzystania pojazdu służbowego, po czym przedłożył ją w Wydziale Finansowo – Budżetowym wprowadzając w błąd zatrudnione tam osoby co do faktycznego charakteru podróży, doprowadzając tym samym Starostwo (...) w (...)do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w sytuacji, gdy adnotacje dotyczące podróży służbowej w dniach 3-6 lipca 2009 roku poczynione przez L. K.są prawdziwe, znajdują odzwierciedlenie w zeznaniach świadków i wyjaśnieniach oskarżonego

co w konsekwencji doprowadziło do uznania winnym oskarżonego popełnienia czynu z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 3 k.k. i art. 273 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od dokonania zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów, względnie, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Adwokat Z. B. na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k. i art. 444 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu – z mocy art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k.:

1)

1) obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na jego treść, a w szczególności art. 4, 5 § 2, 7 i 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez wyprowadzenie z materiału dowodowego nieobiektywnych i dowolnych wniosków, nakierowanych wyłącznie na obciążenie oskarżonego, niezasadne danie wiary zeznaniom L. S. i jednocześnie zdyskwalifikowanie dowodów przeciwnych jak również bezpodstawne przyjęcie, że oskarżony nie mógł pojechać do G. własnym samochodem mimo braku kontrdowodu w tym zakresie oraz niedostateczne wyjaśnienie dlaczego Sąd nie uznał za istotne i wiarygodne licznych dowodów z zeznań świadków przeczących teom aktu oskarżenia;

2) błąd w ustaleniach faktycznych, który mógł mieć wpływ na treść orzeczenia poprzez uznanie L. K. za sprawcę zarzucanych mu czynów w sytuacji, gdy materiał dowodowy w tym zakresie nie jest jednoznaczny, a przy tym oparty na zeznaniach niechętnego oskarżonemu L. S., zaś twierdzenia Sądu I instancji o wypełnianiu karty drogowej przez oskarżonego i przedłożeniu jej w Starostwie w (...) nie są zgodne z prawdą, gdyż zarówno wypełnienia karty drogowej jak i jej przedłożenie w odpowiedniej komórce Starostwa nie dokonał L. K. tylko ktoś z pracowników Starostwa, co było zupełnie poza zainteresowaniem Sądu, a jest niezwykle ważne, gdyż może świadczyć o zwykłej pomyłce w wypełnieniu karty osoby wypełniającej ten dokument.

Podnosząc powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie L. K. od dokonania zarzucanych mu czynów, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji celem ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

O uniewinnieniu oskarżonego na obecnym etapie postępowania nie może być mowy z powodu ewidentnej przedwczesności tego żądania. Na uwzględnienie zasługuje natomiast drugi z alternatywnych wniosków obu apelacji.

Nie sposób jednocześnie szczegółowo odnieść się do sformułowanych w środkach odwoławczych zarzutów, bowiem sposób sporządzenia uzasadnienia wyroku Sądu I instancji uniemożliwia prześledzenie toku myślenia tegoż Sądu, a przez to instancyjną kontrolę orzeczenia. Zgodzić zatem należy się z podnoszonym przez obydwu skarżących zarzutem obrazę przepisów postępowania mającej wpływ na treść orzeczenia w szczególności art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. W przepisie tym wyraźnie zostały określone wymogi, jakim powinno odpowiadać pisemne uzasadnienie wyroku, które jest odzwierciedleniem wyników sędziowskiej narady nad rozstrzygnięciem.

Uzasadnienie wyroku skazującego powinno zawierać dokładne ustalenie podstawy faktycznej orzeczenia, a więc przedstawiać najistotniejsze fakty i okoliczności przebiegu zdarzenia będącego przedmiotem rozpoznania oraz mające znaczenie dla właściwej oceny tego zdarzenia okoliczności wcześniejsze i późniejsze. Sąd odwoławczy nie może samodzielnie (zastępując sąd pierwszej instancji) dokonywać ustaleń stanu faktycznego ani domyślać się faktów będących podstawą rozstrzygnięcia. Ustaleń tych faktów powinien dokonać sąd pierwszej instancji, by strony mogły poznać stanowisko sądu i ewentualnie sformułować przeciw niemu zarzuty, a następnie by sąd odwoławczy mógł sprawdzić poprzez treść zarzutów trafność dokonanych ustaleń (wyrok s.apel. w Krakowie z dnia 2006.01.31 sygn. akt II AKa 5/06;KZS 2006/3/38).

W uzasadnieniu wyroku winny znaleźć się wszystkie motywy, jakimi kierował się sąd wydając wyrok, by możliwe było dokonanie jego kontroli przez sąd odwoławczy. Niezbędne jest podanie w sposób uporządkowany, co sąd uznał za udowodnione, jak ocenił poszczególne dowody i dlaczego oparł się na jednych dowodach, odrzucając inne. Zgodnie z art. 424 k.p.k. obowiązkiem sądu jest przedstawienie całego toku rozumowania, który doprowadzi go do wyprowadzenia określonych wniosków (wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 2007.11.30; syn. akt II AKa 103/07; KZS 2008/4/10).

Sąd Rejonowy rozpoznający niniejszą sprawę nie sprostał tym wymogom. Dokonana ocena materiału dowodowego jest niepełna i nie uwzględnia wszystkich okoliczności sprawy. Słusznie podnoszą skarżący, że skoro zeznania L. S. stanowią jedyny dowód winy oskarżonego w zakresie czynu zarzucanego mu w punkcie I., to dowód ten winien być przeanalizowany ze szczególną uwagą i dokładnością zarówno pod kątem przekazywanych treści, jak i w kontekście

momentu złożenia tych zeznań. Sąd natomiast całkiem zbagatelizował fakt znajdowania się przez oskarżonego i świadka L. S. w przeciwnych obozach politycznych oraz złożenia zeznań obciążających w okresie trwającej walki przedwyborczej.

Podnieść należy również, iż Sąd Rejonowy w zasadzie nie dokonał oceny zeznań świadków przesłuchanych w niniejszej sprawie poprzestając na cytowaniu niektórych ich wypowiedzi i bądź poddawaniu w wątpliwość ich wiarygodności, bez wskazania konkretnych argumentów uzasadniających taką ich ocenę, bądź nie wypowiedzaniu się w ogóle na temat znaczenia tych dowodów dla rozstrzygnięcia sprawy i ich wiarygodności lub nie. I tak odnośnie świadków K. C. i M. Z. w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd wskazał jedynie, że „z ich relacji wynika, że na wiele miesięcy przed wszczęciem postępowania karnego L. S. informował ich o tym, że został zmuszony przez oskarżonego do zwrotu przyznanej nagrody”. Odnośnie K. S., K. K. i L. B., że „z ich relacji wynika, jakoby po urzędzie krążyła plotka, że oskarżony K. przyznaje pracownikom nagrody, a ci oddają mu pieniądze z tych nagród”. Odnośnie J. K., R. B. i A. W., że „potwierdzili, jakoby w 2010 roku stosunki pomiędzy oskarżonym a S. nie były najlepsze z uwagi na przystąpienie do konkurencyjnego ugrupowania politycznego”. Powyższe stwierdzenia w żaden sposób nie zostały przez Sąd „skomentowane”. Oczywiście jest zatem, że wskazane fragmenty uzasadnienia nie spełniają wymogów dotyczących oceny dowodów. Powyższe uwagi dotyczą również świadków przesłuchanych na okoliczność zarzutu II.

Uwagę zwraca również fakt, iż Sąd Rejonowy w miejsce rozważań, jakie powinien poczynić na temat wiarygodności poszczególnych dowodów stawia pytania pozostawiając je bez odpowiedzi („kiedy oskarżony odbył podróż do W. powrócił z niej i pojechał do Ł.?” k. 494; „Kiedy nastąpił ten wyjazd późną nocą z niedzieli na poniedziałek, a jakie to instytucje wówczas pracowały i jakie sprawy służbowe można w nich załatwić?” k. 493).

Sąd nie wywiódł również na jakiej podstawie ustalił, że to oskarżony wypełnił kartę drogową samochodu służbowego, a następnie złożył ją w Wydziale Budżetowym Starostwa (...) w (...). Nie wskazał również w stanie faktycznym, czy z tego tytułu wypłacono oskarżonemu jakąś kwotę, a jeśli tak to jaką. Przyjęta w wyroku kwalifikacja prawna czynu z art. 286 § 1 k.k. nakazuje przypuszczać, iż takie ustalenia zostały poczynione. Próżno ich jednak szukać w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Wobec tego, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku dotknięte jest wadami, które powodują, iż nie może on być poddany prawidłowej kontroli odwoławczej koniecznym było uchylenie zaskarżonego wyroku wobec oskarżonego L. K. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na treść art. 436 kpk rozważanie innych uchybień podniesionych w złożonych środkach odwoławczych uznać należy za bezprzedmiotowe, co zwalnia Sąd Okręgowy z obowiązku odnoszenia się do pozostałych zarzutów odwoławczych.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy przeprowadzi postępowanie dowodowe od początku, mając także na względzie treść wniesionych apelacji.

W szczególności Sąd przesłucha oskarżonego, oczywiście o ile nie skorzysta on z przysługującego prawa do odmowy złożenia wyjaśnień i udzielenia odpowiedzi na zadane pytania, prawidłowo stosując art. 389 kpk. Przesłucha świadków, mając na uwadze treść art. 391 § 1 i 3 kpk. Ustali w sposób nie budzący wątpliwości kto wypełnił i podpisał kartę pojazdu, czy to oskarżony złożył ją w Starostwie (...) w (...), a jeśli zrobiła to inna osoba, to czy odbyło się to za zgodą i wiedzą oskarżonego, nadto, czy z tego tytułu została mu wypłacona jakaś kwota pieniędzy.

Przeprowadzi pozostałe dowody zgodnie z przepisami kpk i ewentualnie inne dowody z urzędu lub na wniosek stron, których potrzeba wyłoni się w toku postępowania.

Tak zgromadzony materiał dowodowy podda wnikliwej analizie. Oceny wszystkich dowodów dokona zgodnie z zasadami wiedzy, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, w granicach określonych w art. 7 kpk oraz respektując zasady wynikające z art. 4 kpk. Na tej podstawie ustali stan faktyczny, który podda właściwej ocenie

prawnej. Będzie miał przy tym na uwadze regulacje zawartą w art. 443 k.p.k. W razie potrzeby Sąd Rejonowy swoje stanowisko uzasadni, zgodnie z wymogami art. 424 § 1 kpk.

Końcowo należy podkreślić, że niniejsze rozstrzygnięcie w żadnej mierze nie przesądza treści wyroku, jakie zapadnie po ponownym rozpoznaniu sprawy, której to treści nie sposób przewidzieć na obecnym etapie postępowania. Istotne jest natomiast, aby by wyrok jaki zapadnie był poprzedzony prawidłową analizą kompletnego materiału dowodowego oraz wyjaśnieniem wszystkich okoliczności sprawy, którego to wymogu zaskarżone rozstrzygnięcie nie spełniało.